

Dnro TRE: 3489 /00.01.01/2014

335 § Tampereen kaupungin lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Valmistelija: strategiajohtaja Reija Linnamaa, puh. 040 572 9610,
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Kh 25.8.2014

Strategiajohtaja Reija Linnamaa:

"Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen kunnan- ja kaupunginhallituksilta sekä lukuisilta muilta viranomaistahoilta ja sidosryhmiltä lausuntoa kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi.

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Tampereen kaupunki vastasi syyskuussa 2013 valtiovarainministeriön kyselyyn kuntalain kokonaisuudistuksesta. Kuntalakilausuntoluonnoksessa on hyödynnetty tuolloin annettuja vastauksia. Lausuntoa antavien kuntien on toivottu sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä. Tampereen nuorisofoorumin lausunto on lausuntoluonnoksen liitteenä, ja nuorisofoorumin lausuntoa on hyödynnetty lausuntoluonnoksen laadinnassa.

Nyt kommenteilla oleva kuntalakiluonnos vastaa melko hyvin Tampereen kaupungin syksyllä 2013 esittämiä näkemyksiä. Tampereen kaupunki katsoo, että esitetyt muutokset nykyiseen kuntalakiin ovat pääsääntöisesti perusteltuja, joskin Tampereen kaupungin lausunnossa on myös joitakin muutosehdotuksia.

Viime syksynä annetuissa Tampereen kaupungin vastauksissa korostettiin, että kuntalain tulee olla kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki, joka luo raamit kunnalliselle toiminnalle Suomessa. Näiden raamien tulee olla riittävän väljät, koska myös tulevaisuudessa kunnat poikkeavat merkittävästi toisistaan. Lisäksi vastauksessa korostettiin, että kuntalaissa tulee nostaa keskiöön kunnallisen itsehallinnon arvo ja merkitys, lain tulee joustaa ja antaa mahdollisuus selkeissä raameissa paikallisille ratkaisuille. Näitä näkemyksiä vasten arvioituna kuntalakiluonnoksen yksityiskohtaisuutta tulisi vielä arvioida. Edelleen lakiluonnoksen joidenkin pykälien kohdalla esitetyt vaihtoehtolistaukset saattavat rajoittaa kuntien vapautta itse kehittää ratkaisuja.

Tampereen kaupunki on ollut Suomessa kuntaorganisaation toimintamallin kehittämisessä edelläkävijä. Tampereen kaupungin kannalta on myönteistä, että kaupungissa jo toteutettavat tai suunnitteilla olevat toimintatavat saavat lakiperustaa. Tällaisia ovat esimerkiksi kunnan toiminnan ohjaami-

nen kokonaisuutena, valta- ja vastuusuhteiden selkeyttäminen sekä asukkaiden osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen.

Kuntalakiluonnos ei sisällä pormestarin suoran vaalin ja vaaleilla valittavan alueellisen toimielimen mahdollisuutta. Tampereen kaupungin syksyn 2013 kuntalain kokonaisuudistusta koskeneessa lausunnossa todettiin, että laissa tulisi olla mahdollisuus ottaa suora pormestarin vaali käyttöön ja että kuntien koon kasvaessa tulisi olla mahdollista valita kunnanosa-hallinto suorilla vaaleilla. Vaikka kuntalakiluonnos ei mahdollista pormestarin suoraan vaalia ja vaaleilla valittavan alueellisen toimielimen mahdollistamista, on Tampereen kaupungin näkökulmasta hyvä asia, että valtiovarainministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan tätä kokonaisuutta.

Kuntalakiesityksessä ei ole voitu aikataulusyistä ottaa huomioon kuntauudistuksen tilannetta. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastuun siirto sote-alueille on asia, josta näkökulmasta kuntalakiluonnosta tulee vielä arvioida. Erityisesti kunnan järjestämistä vastuuta ja kuntayhtymiä koskevat säännökset tulee arvioida sote-ratkaisun näkökulmasta."

Päätösehdotus. Konsernijohtaja Yli-Rajala:

Kaupunginhallitus päättää,

että Tampereen kaupungin lausuntoluonnos kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta hyväksytään.

Puheenjohtaja tiedusteli myönnetäänkö tässä asiassa läsnäolo- ja puheoikeus strategijahtaja Reija Linnamaalle. Kaupunginhallituksen yksimielisellä päätöksellä oikeus myönnettiin.

Merkittiin, että Linnamaa oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana klo 13.09–13.26 ja poistui ennen päätöksentekoa.

Asian käsittelyn kuluessa Atanas Aleksovski teki seuraavan muutosehdotuksen:

"Tekstilisäys § 75 Vaalikelpoisuus muihin toimielimiin

Jatkovalmistelussa on arvioitava henkilöstön vaalikelpoisuuden tiukentamista kunnanhallituksen puheenjohtajistoon toisaalta kunnanhallituksen työntekijä-aseman perusteella, mutta myös niin, että huomioidaan kunta-laisten tasavertaiset mahdollisuudet osallistua poliittiseen päätöksentekoon."

Anneli Kivistö kannatti Aleksovskin muutosehdotusta.

Merkittiin, että Elina Sirén saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 13.20.

Tiina Elovaara teki lausuntoluonnokseen seuraavat muutosehdotukset:

"(24 § ja 25 §) Kunnallinen kansaaäänestys on järjestettävä mikäli 8 prosenttia kunnan äänioikeutetuista allekirjoittavat kansanäänestysaloitteen. Valtuuston on viipymättä päätettävä äänestyspäivä. Kansanäänestys olisi vielä neuvoa-antava.

37 § Alueellisen toimielimen perustamista (esim. uusien aluelautakuntia) ja niiden epäselvää roolin suhteen olisi parempi mahdollistaa kunnan sisäiset vaalipiirit.

84 § Luottamushenkilön tietojensaantioikeutta on laajennettava koskemaan kaikkiin kunnan hallussa oleviin viranomaisen asiakirjoihin, jota luottamushenkilö toimessaan pitää tarpeellisina, ei kuitenkaan salassa pidettäviin tietoihin. (Tarkemmin - Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 10.11.2010 (pääätösnúmero 10/0796/3 diaarinumero 00502/10/1203) ja korkeimman hallinto-oikeuden 7.9.2012 (taltionumero 2358 diaarinumero 4241/1/10 ja 4413/1/10) lainvoimaiset ratkaisut.)

98 § Toimielimen tekemät esteellisyyspäätökset on voitava välittömästi siirtää laillisuusarvioinnin kohteeksi.

Vaikka olemme tietoisia kunnallisen itsehallinnon tärkeydestä, huomioiden tamperelaisen poliittisen päätöksentekotavan, mielestämme pitäisi harkita hallintotuomioistuimille mahdollisuutta suoraan muuttaa valituksenalainen päätös. Se nopeuttaisi lainmukaisen ratkaisun toteuttamista sekä parantaisi kuntalain toimivuutta."

Puheenjohtaja tiedusteli Aleksovskin muutosehdotuksen saamaa kannatusta ja totesi sen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Seuraavaksi puheenjohtaja tiedusteli Elovaaran muutosehdotusten saamaa kannatusta ja totesi niiden rauenneen ilman kannatusta.

Päätös Kaupunginhallitus päätti,

että Tampereen kaupungin lausuntoluonnos kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta hyväksytään seuraavin muutoksin:

"75 § Vaalikelpoisuus muihin toimielimiin

Jatkovalmistelussa on arvioitava henkilöstön vaalikelpoisuuden tiukentamista kunnanhallituksen puheenjohtajistoon toisaalta kunnanhallituksen työnantaja-aseman perusteella, mutta myös niin, että huomioidaan kunta-laisten tasavertaiset mahdollisuudet osallistua poliittiseen päätöksentekoon."

Tiina Elovaara ilmoitti päätökseen eriävän mielipiteen.

Ilmoitus

valtiovaraministerio@vm.fi, Linnamaa Reija, Salkoaho Tuukka

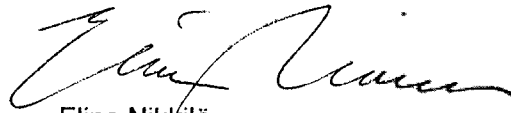
Lisätietoja päätöksestä

kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884
etunimi.sukunimi@tampere.fi

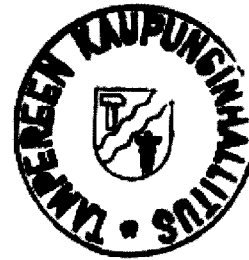
Liitteet

Tampereen kaupungin lausuntoluonnos kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta
Tampereen nuorisofoorumin lausunto
Lausuntopyyntö kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta
Luonnos hallituksen esitykseksi valtiovarainministeriön www-sivuilla:
www.kuntaudistus.fi

Otteen oikeaksi todistaa

Elina Nikkilä
päättövalmistelusihteeri

Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus

Oikaisuvaatimusohjeet

Kaupunginhallituksen päätöksiin, pykälät _____, tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat

- yksinomaan valmistelua tai täytäntöönpanoa (Kuntal 91 §), pykälät 332–340
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (KvesL 26 §), pykälät _____.

Oikaisuviranomainen

Oikaisua haetaan Tampereen kaupunginhallitukselta, osoite: Tampereen kaupunki, Kirjaamo, Puutarhakatu 6, PL 487, 33101 Tampere.

Oikaisun voi lähettää myös virallisen sähköisen asioinnin lomakkeella, <http://www.tampere.fi/asiointi> tai sähköpostilla: kirjaamo@tampere.fi
Tampereen kaupunki ei vastaa sähköpostilla lähetetyn oikaisuvaatimuksen tietoturvallisuudesta.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä. Tiedoksisaantiin sovelletaan, mitä valitusosoituksen kohdalla sanotaan.

Valitusosoitus

Kaupunginhallituksen päätöksiin, pykälät _____, saa muutosta hakea se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen, kun se ei ole muuttunut kaupunginhallituksessa, saa muutosta kuitenkin hakea vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat

- yksinomaan valmistelua tai täytäntöönpanoa (Kuntal 91 §), pykälät _____
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa (KvesL 26 §), pykälät _____
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (Etuostol 22 §), pykälät _____

Kaupunginhallituksen päätöksistä, pykälät _____, koskien liikennelupaa saa muutosta hakea luvan hakija ja luvan haltija, jonka oikeuteen päätös voi vaikuttaa. Uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla. (L luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä 25 §).

Kaupunginhallituksen päätöksistä, pykälien _____, osalta saa ostaja ja etuostolain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myös myyjä hakea muutosta valittamalla (Etuostol 22 §).

Kaupunginhallituksen päätöksistä, pykälien _____, osalta saa muutosta hakea jokainen sillä perusteella, että päätös loukkaa hänen oikeuttaan.

25.8.2014

Kaupunginhallituksen päätöksistä, pykälät _____ koskien viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisia päätöksiä, saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (JulkisuusL 33§).

Valitusviranomainen

Muutosta haetaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta, osoite:
Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna.
Faksi: 029 56 42269, sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Pöytäkirja on ollut nähtävillä 2.9.2014.
Päätös on annettu postin kuljetettavaksi _____.
Päätös on lähetetty sähköpostilla 26.8.2014.
Asianosainen on vastaanottanut pöytäkirjanotteen _____.

Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirja

Valituskirjassa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä sekä selvitys siitä päivästä, josta valitusaika alkaa.

Omalla vastuulla valituskirjan voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Valituksen voi toimittaa myös sähköisesti. Valituksen on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä klo 16.15 mennessä riippumatta siitä, toimitetaanko valitus postitse vai sähköisesti.

"Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävästä maksuista annetun lain (701/93) 3 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa".

25.8.2014 Dnro TRE:3489/00.01.01/2014

Valtiovarainministeriö
Kunta- ja aluehallinto-osasto
valtiovarainministerio@vm.fi

Valtiovarainministeriö lausuntopyyntö 8.5.2014

Tampereen kaupungin lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen kunnan- ja kaupunginhallituksilta sekä lukuisilta muilta viranomaistahoilta ja sidosryhmiltä lausuntoa kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi.

Kommentit kuntalain esitysluonnoksesta kokonaisuutena

Tampereen kaupunki vastasi syyskuussa 2013 valtiovarainministeriön kyselyyn kuntalain kokonaisuudistuksesta. Kyselyn vastauksia käsiteltiin kaupunginhallituksen suunnittelukokouksessa 9.9.2013. Nyt kommentteilla oleva kuntalakiluonnos vastaa melko hyvin Tampereen kaupungin syksyllä 2013 esittämiä näkemyksiä.

On valitettavaa, että kuntalakiesityksessä ei ole voitu aikataulusyistä ottaa huomioon kuntauudistuksen tilannetta. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirto sote-alueille on asia, josta näkökulmasta kuntalakiluonnosta tulee vielä arvioida. Erityisesti kunnan järjestämisvastuuta ja kuntayhtymiä koskevat säännökset tulee arvioida sote-ratkaisun näkökulmasta.

Tampereen kaupunki katsoo, että esitetyt muutokset nykyiseen kuntalakiin ovat pääsääntöisesti perusteltuja, joskin Tampereen kaupungin lausunnossa on myös joitakin muutosehdotuksia. Tampereen kaupungin näkemykset muokattaviksi kohdiksi on esitetty alla pykäläkohtaisesti otsikoituna. Kommentteissa ei ole mainittu niitä luonnoksen kohtia joihin kommentteja ei ole.

Viime syksynä annetuissa Tampereen kaupungin vastauksissa korostettiin, että kuntalain tulee olla kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki, joka luo raamit kunnalliselle toiminnalle Suomessa. Näiden raamien tulee olla riittävän väljät, koska myös tulevaisuudessa kunnat poikkeavat merkittävästi toisistaan. Lisäksi vastauksessa korostettiin, että kuntalaissa tulee nostaa keskiöön kunnallisen itsehallinnon arvo ja merkitys, lain tulee joustaa ja antaa mahdollisuus selkeissä raameissa paikallisille ratkaisuille. Näitä näkemyksiä vasten arvioituna kuntalakiluonnoksen yksityiskohtaisuutta tulisi vielä arvioida. Edelleen lakiluonnoksen joi-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Sähköposti	Kotisivu
PL 487 33101 TAMPERE	Aleksis Kiven katu 14–16 C	(03) 565 611	kirjaamo@tampere.fi	www.tampere.fi

25.8.2014 Dnro TRE:3489/00.01.01/2014

denkin pykälien kohdalla esitetyt vaihtoehtolistaukset saattavat rajoittaa kuntien vapautta itse kehittää ratkaisuja.

Tampereen kaupunki on ollut Suomessa kuntaorganisaation toimintamallin kehittämisessä edelläkävijä. Tampereen kaupungin kannalta on myönteistä, että kaupungissa jo toteutettavat tai suunnitteilla olevat toimintatavat saavat lakiperustaa. Tällaisia ovat esimerkiksi kunnan toiminnan ohjaaminen kokonaisuutena, valta- ja vastuusuhteiden selkeyttäminen sekä asukkaiden osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen.

Kuntalakiluonnos ei sisällä pormestarin suoran vaalin ja vaaleilla valittavan alueellisen toimielimen mahdollisuutta. Tampereen kaupungin syksyn 2013 kuntalain kokonaisuudistusta koskeneessa lausunnossa todettiin, että laisaa tulisi olla mahdollisuus ottaa suora pormestarin vaali käyttöön ja että kuntien koon kasvaessa tulisi olla mahdollista valita kunnanosahallinto suorilla vaaleilla. Vaikka kuntalakiluonnos ei mahdollista pormestarin suoraan vaalia ja vaaleilla valittavan alueellisen toimielimen mahdollistamista, on Tampereen kaupungin näkökulmasta hyvä asia, että valtiovarainministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan tätä kokonaisuutta.

6 § Kuntakonserni ja kunnan toiminta

Kunnan toiminta käsittää lakiluonnoksessa kunnan ja kuntakonsernin lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan. Muutos on periaatteessa hyvä ja vastaa kuntien laajentunutta toimintakenttää, mutta se on vaikeasti tulkittavissa käytännössä. Esimerkiksi kunnan omistukseen perustuva toiminta kattaa muun muassa vähemmistöomistukset osakeyhtiöissä.

Kunnan toiminnan käsitettä ei ole arvioitu johdonmukaisesti koko kuntalakiluonnoksen osalta. Esimerkiksi lakiluonnoksessa otetaan kantaa kunnan toimintaan osallistumiseen ja vaikuttamiseen, kunnan toimintaa koskevien aloitteiden tekoon ja kunnan toiminnasta tiedottamiseen (pykälät 22, 23 ja 29). Vähintäänkin nämä pykälät on sopeutettava esimerkiksi liikesalaisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevaan säätelyyn.

8 § Kunnan järjestämisvastuu

Kuntalaissa ja sosiaali- terveydenhuollon lainsäädännössä järjestämisvastuu tulee määritellä samalla tavalla. Edelleen tulisi määritellä, kuinka mahdollinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirto sote-alueille vaikuttaa kuntalain soveltamiseen.

Lakiehdotuksen 3 momentissa todetaan, että kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta. Koska lainkohdassa otetaan kantaa kunnan rahoitusasemaan, olisi vastaavasti tarpeellista säätää, että kunnan järjestämisvastuun laajentaminen lainsäädännössä edellyttää valtiolta uusien tehtävien täysimääräistä rahoitusta.

25.8.2014 Dnro TRE:3489/00.01.01/2014

12 § Kuntatalousohjelma

Kuntatalousohjelman avulla voidaan edistää kuntatalouden vakautta, mikäli valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntataloudelle arvioidaan realistisesti ja valtio velvoitetaan osallistumaan mahdollisiin uusiin tehtäviin 100 prosentin rahoitusosuudella. Kuntien tehtävistä säädettäessä on myös arvioitava, miten kuntatalous selviää valtion toimenpiteiden aiheuttamasta lisärasituksesta.

15 § Kuntavaalit

Esityksen mukaan kuntavaalit olisivat huhtikuun 3. sunnuntaina. Jos eduskuntavaalit (eduskunnan hajottamisen vuoksi nelivuotiskausi muuttuisi) tai EU-vaalit sattuisivat samalle keväälle kuntavaalien kanssa, voisi työmäärä osoittautua keskusvaalilautakunnille ja muille vaaleissa työskenteleville henkilöille liian suureksi. Valtuuston toimikauden siirtäminen alkavaksi kesäkuussa tarkoittaa sitä, että vuoden kiireisin jakso kuntien päätösvalmistelutyössä ajoittuu kesä-elokuulle.

16 § Valtuutettujen lukumäärä

Lakiesityksessä on määriteltä vain valtuutettujen vähimmäismäärä. Valtuuston koolle on tarvetta esittää myös yläraja. Tällaisenaan säännösehdoitus mahdollistaa myös epätarkoituksenmukaisen suuria valtuustokokoonpanoja koskevat esitykset ja päätökset.

24 § Kunnallinen kansanäänestys

Sähköisen kansanäänestyksen mahdollistuminen olisi erittäin tervetullut uudistus. Valttina olisivat nopeus ja kustannusten aleneminen; esimerkiksi Tampereella säästettäisiin noin 300.000 euroa/kansanäänestys verrattuna tavanomaiseen äänestystapaan. Sähköisen kansanäänestyksen teknisten ratkaisujen tulisi olla valtakunnallisia.

25 § Kansanäänestysaloite

Tampereen nuorisofoorumin näkemyksen mukaan kansanäänestysaloitteen ikärajan laskeminen 15-vuoteen parantaa merkittävästi nuorten, etenkin alaikäisten, vaikuttamismahdollisuuksia. Foorumi korostaa, että nuorille on myös tiedotettava mahdollisuuksista vaikuttaa (Tampereen nuorisofoorumin lausunto liitteenä).

26 § Nuorisovaltuusto

Tampereen nuorisofoorumin näkemysten mukaan nuorisovaltuustolle tulee antaa mahdollisuus olla mukana aina asioiden valmistelusta päätöksentekoon asti. Nuorisovaltuustojen jäsenet olisi hyvä ottaa edustajiksi myös kunnan lauta- ja johtokuntiin sekä kunnanvaltuustoon (Tampereen nuorisofoorumin lausunto liitteenä).

25.8.2014 Dnro TRE:3489/00.01.01/2014

Kuntalakiluonnoksessa ei mainita Lasten Parlamenttia. Toiminta on kuitenkin vakiintunut ja monipuolistunut. Tampereella Lasten Parlamentin toiminnasta on saatu runsaasti hyviä kokemuksia. Suunnittelijat saavat parlamentilta helposti selville lasten näkökulmia.

37 § Alueellinen toimielin

Lausunnon kohdassa "Kommentit kuntalain esitysluonnoksesta kokonaisuutena" on esitetty Tampereen kaupungin näkemykset suorilla vaaleilla valittavasta kaupunginosahallinnosta. Mahdollisuus asettaa alueellisia toimielimiä vahvistaa osallisuutta ja antaa kunnalle mahdollisuuden itse harkita alueellisten toimielinten asettamisen tarpeellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

39 § Kuntastrategia

Kuntastrategiaa koskeva kohta tukee näkemystä kunnan johtamisesta kokonaisuutena. Myös perusteluissa mainittu mahdollisuus luopua erillisistä erityislainsäädännössä tarkoitetuista strategioista on hyvä. Kuntastrategian sisällöistä ei kuitenkaan ole tarpeen säätää laissa liian tiukasti, koska tällöin ei kyetä ottamaan huomioon kuntien erilaisia tarpeita ja johtamisjärjestelmiä. Vähintäänkin kunnilla tulee itsellään olla suurta harkintavaltaa siitä, miten ja missä laajuudessa valtuuston hyväksyttävässä kuntastrategiassa tarkastellaan esimerkiksi omistaja- tai henkilöstöpolitiikkaa.

40 § Kunnanhallituksen tehtävät

Lakiesityksen mukaan kunnanhallituksen tehtävät säädetään nykyistä yksityiskohtaisemmin. Suuremmissa kunnissa toimii kunnanhallituksen apuna sen jaostoja esim. henkilöstö- tai/ ja konsernijaostot. Kunnanhallituksen ja sen jaostojen jäsenten toimivalta, päätös- ja valvontavastuut eivät ole aina selkeitä ja olisikin tarpeen selkeyttää jo laissa tai vähintään perusteluissa kunnanhallituksen jaoston toimivaltaa. Asia (toimivalta ja valvontavastuu) korostuu erityisesti omistajaohjauksen ja konserniohjauksen merkityksen kasvaessa.

Lain perusteluihin on kirjattu hallituksen vastuu sisäisestä valvonnasta. Varsinkin 2000-luvulla on hallituksen ja toimivan tilivelvollisen johdon tietoisuus vastuistaan ja valvontavelvollisuudesta lisääntynyt toimintaympäristön moninaisuuden kasvaessa. Suurimpiin kuntiin ja kuntayhtymiin on perustettu johdon valvontavelvollisuuden toteuttajiksi sisäinen tarkastus. Lakiesitys ei perusteluissakaan ota tätä kehitystä riittävästi huomioon. Kunnanhallituksen vastuulle olisi laissa tarpeen todeta, että "Kunnanhallituksen on järjestettävä sisäinen tarkastus, mikäli kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaiset ohjaus- ja valvontamenetelyt sitä edellyttävät."

25.8.2014 Dnro TRE:3489/00.01.01/2014

41 § Kunnanhallituksen puheenjohtaja

Lakiesityksen mukaan kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista valmistelua, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Kunnanhallituksen puheenjohtajan muista tehtävistä määrätään hallintosäännössä. Poliittisen valmistelun ja virkavastuulla tapahtuvan valmistelun ero tulisi määritellä. Poliittista valmistelua terminä ei mainita nykyisessä kuntalaissa, joten sen sisällön määrittäminen on tarpeen.

43 § Johtajasopimus

Johtajasopimus on tarpeellinen lisäys kuntalakiin. Tällä hetkellä johtajasopimusten oikeudellinen merkitys on epäselvä. Johtajasopimuksen tarpeellisuuden arviointi ja sen sisältöjen määrittäminen tulisi jättää kunnan oman päätöksenteon piiriin.

74 § Vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen

Poliittiset valinnat kaupungin toimielimiin on tehty koko vaalikaudeksi. Tämän vuoksi vaalikelpoisuutta koskeva säännös pitäisi tulla voimaan vasta seuraavan vaalikauden alussa.

75 § Vaalikelpoisuus muihin toimielimiin

Jatkovalmistelussa on arvioitava henkilöstön vaalikelpoisuuden tiukentamista kunnanhallituksen puheenjohtajistoon toisaalta kunnanhallituksen työnantaja-aseman perusteella, mutta myös niin, että huomioidaan kuntalaisten tasavertaiset mahdollisuudet osallistua poliittiseen päätöksentekoon.

85 § Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Sidonnaisuusilmoitusten vaatiminen lisää päätöksenteon avoimuutta ja ennaltaehkäisee mahdollisesta esteellisyydestä päätöksenteolle aiheutuvia ongelmia. Kunnassa olisi pidettävä sidonnaisuuksista julkista rekisteriä yleisessä tietoverkossa. Esityksessä on perusteltu tietojen julkisuutta muun muassa sillä että tiedot ovat jo esimerkiksi yhdistysrekisterissä. Vaikka kyse on julkisista tiedoista, on kyse kuitenkin henkilörekisteritiedoista. Sidonnaisuusilmoitusten julkaiseminen kunnan tietoverkossa saattaa vaarantaa yksityisyyden suojaa.

93 § Otto-oikeuden rajaaminen kunnanhallitukselle

Otto-oikeuden rajaaminen vain kaupunginhallitukselle voi aiheuttaa ongelmia ainakin suurissa kaupungeissa, koska otto-oikeutettuja päätöksiä tehdään määrällisesti niin paljon. Tästä syystä katsomme, että mahdollisuus otto-oikeuden käyttämiseen tulisi säilyttää myös lautakunnilla.

25.8.2014 Dnro TRE:3489/00.01.01/2014

111 § Alijäämän kattamisvelvollisuus määräajassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottaminen kuntayhtymiin

Alijäämälle esitetään lakiluonnoksessa kattamisvelvollisuutta siten, että alijäämä on katettava viimeistään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Alijäämän kattamisvelvoite on perusteltu, mutta alijäämän kattamisaikaa ei tulisi määritellä lailla tietyksi ajanjaksoksi. Kuntien tilanteet vaihtelevat huomattavasti ja kuntien päättämät monet talouden pysyvien rakenteellisten toimenpiteiden vaikutukset tulevat täydellä painolla vasta useiden vuosien päästä. Tämän vuoksi alijäämän kattamisvelvoitetta ei tulisi rajata neljään vuoteen.

Lakiluonnoksen 119 §:n mukaan erityisen vaikeassa asemassa oleva kunta voi joutua arviointimenettelyn piiriin. Tämä on jo sinällään riittävä kannustin kunnalle tasapainottaa taloutensa.

Alijäämän kattamisvelvoitteen ulottaminen myös kuntayhtymiin on perusteltua.

116 § Toimintakertomus

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Käsitteet on syytä pitää samoina kuin 111§:ssä (ei siis toiminnan ja talouden tavoitteet)

119 ja 120 § Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettely

Arviointimenettelyyn joutumisen uhka kannustaa ja pakottaa kunnan tasapainottamaan taloutensa. Tämän vuoksi ehdotettu alijäämän kattamisvelvoite viimeistään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta on turha. Arviointimenettelyyn joutumisen kriteerit ovat selkeät ja perustellut. Arviointimenettelyyn joutumisen uhka kannustaa ja pakottaa myös kuntayhtymää tasapainottamaan taloutensa.

130 § Kunnan myöntämän lainan, takauksen tai muun vakuuden antaminen toisen velasta tai muusta sitoumuksesta

Pykälässä rajoitetaan muun muassa kunnan oikeutta antaa vakuutta toisen velasta, kun kysymyksessä on muu kuin kunnan tytäryhteisö tai julkisomisteinen yhtiö. Pykälän kolme momentissa kuitenkin säädetään, että vakuuden voi edellä mainitusta huolimatta myöntää, mikäli kyseessä on liikuntalain, kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain tai nuorisolain mukaisen tehtävän edistämistä. Esitetyssä muodossa lainkohta sulkee sosiaali- ja terveyspalveluiden hankkeiden tukemisen vakuuden antamisen kautta, vaik-

25.8.2014 Dnro TRE:3489/00.01.01/2014

ka käytännössä kysymys voi olla hyvin samantyyppisistä tarpeista kuin liikunta-, kulttuuri- ja nuorisolain tarkoittamissa hankkeissa.

146 § Voimaantulo

Uuden kuntalain esitetään tulevan voimaan jo 1.1.2015. Kuntien antamia lausuntoja käsitellään vasta elokuu-syyskuun vaihteessa. Tampereen kaupunki toivoo, että tiukasta aikataulusta huolimatta lainvalmistelussa otettaisiin huomioon kunnilta tulevat kannanotot.

Nuorisofoorumin näkemykset uuteen kuntalakiin koskien kunnan asukkaiden osallistumisoikeutta

Suomen kunnista noin 70 % toimii nuorisovaltuusto tai muu vastaava vaikuttajaryhmä. Nuorisolain kahdeksas pykälä velvoittaa kuntia kuulemaan nuoria heitä koskevissa asioissa. Raamit velvoitteelle on annettu, mutta riittävän järjestelmällisiä ja tehokkaita keinoja ei ole esitetty. Nuorisovaltuustojen kirjaaminen lakiin tuo takuun sille, että nuoria kuullaan varmasti kaikissa Suomen kunnissa. Jotta velvoite voidaan täyttää toimivalla tavalla, on mielestämme nuorisovaltuustotoiminta siihen tehokas ratkaisu. Aktiivisella ja vireällä nuorisovaltuustotoiminnalla voidaan osallistaa kunnan nuoret ja taata heidän riittävä kuulemisensa kunnan asioissa sekä vaikuttaa moneen eri asiaan.

Nuorisovaltuuston asema nuorten ja päättävien tahojen välissä antaa nuorille matalamman kynnyksen saada viestinsä perille aina päättäjille asti. Nuorisovaltuustotoiminnan tulee tavoittaa kaikki kunnan nuoret ja olla heidän äänitorvena kaupunkin päättäjille. Mikä parasta, nuorisovaltuustotoiminta on nuorten näköistä ja vetoista. Tämä kasvattaa ja opettaa nuorille monia taitoja, kuten itsensä ilmaiseminen, ja antaa mahdollisuuden heidän todelliseen kuulemiseensa. Myös demokratiakasvatuksen näkökulmasta on vaikuttamiseen innostaminen ja sen mahdollistaminen ensiarvoisen tärkeää. Näin kasvatamme tulevaisuuden tekijöitä.

Nuorisovaltuustoille tulee antaa mahdollisuus olla mukana aina asioiden valmistelusta päätöksentekoon asti. Esimerkiksi koulutusta koskevia päätöksiä tehtäessä, ketkä olisivatkaan parempia asiantuntijoita kuin oppilaat ja opiskelijat itse? Vain niitä, joita päätökset todella koskettavat, kuulemalla voidaan mahdollistaa palveluiden ja asioiden kehittyminen. Monilla asioilla on yhteys nuoriin ja monet päätökset vaikuttavat heihin, niin tulevaisuudessa kuin nykyhetkessäkin.

Jotta nuorisovaltuustotoiminta ei jäisi pelkäksi kulissiksi, nuorisovaltuustojen jäsenet on hyvä ottaa edustajiksi kunnan lauta- ja johtokuntiin sekä kunnanvaltuustoon. Tämä on myös mahdollisuus kunnan päättäjille, sillä samalla he pääsevät helposti kuulemaan nuorten välittömiä mielipiteitä. Nuorisovaltuustoilta on hyvä pyytää apua kunnan nuorisotoimen tapahtumien järjestämiseen. Jotta nuorisovaltuustotoiminta olisi tehokasta nuoret tarvitsevat riittävästi tukea, esimerkiksi osallisuustyöntekijän tarkeyttä ei voi korostaa liikaa.

Kansanäänestysaloitteen ikärajan laskeminen 15-vuoteen parantaa merkittävästi nuorten, etenkin alaikäisten, vaikuttamismahdollisuuksia. Tämä on osoitus siitä, että nuorten mielipidettä pidetään yhtä tärkeänä kuin täysi-ikäistenkin. Tämä tietenkin edellyttää sitä, että kansanäänestyksiä järjestetään ja kansalaisten mielipidettä arvostetaan. Nuorille on myös tiedotettava mahdollisuuksistaan vaikuttaa.

Lisätietoja:

Puheenjohtaja Mikael Lehtonen

0400 391 842

mikael.lehtonen@hotmail.fi

